

מסורת הש"ס

(א) נפסחים ית: וש"ס,
(ב) נתי' נוספות מסות ב.
(ג) נתי' מעידין. (א) נתי' מוסף.
לעיל ט: ד"ה עמי האש
ובמו' לקמן פז: ד"ה
עבדין. (ד) לעיל ח: [לקמן
עב: מסות ו: ודף ט"ז:
(ה) [לקמן עת: ד"ה ע"א:
(ו) לעיל ז: (ז) נתי' כעין
אחלה ויש אומרים כעין גרון
ערוך ערך ארלן. (ח) לעיל
ט: ודף מ. לקמן פ"ה.
(ט) ר"ה לא: (י) [שבת טו.
ע"ז ח"ג: (יא) ר"ה ע"ב:
(לב) [לקמן ט"ז: (ל) [גמדרג
(לג) [נדרתי' נמסוד: לג.
כתיבו ועלי מ:]

גליון הש"ס

גמ' ריב"ז ב' הח
בסנהדרין. ע"י לעיל דף
ע"ב כמות' ד"ה מוס':

הגהות הב"ח

(א) גמ' וה' אחרי כה. י"ג
ר"ל עמדים אומרים שהתרו
לנמן ק"צ פ"ב מתי' קומה הל'
בה דהא לפי אמת הא'
שק"י: (ב) תוס' ד"ה זי'
נמי וכו' דבה על הערוה.
י"ב ע"ז פ"ק א' וכו' דף
טו ע"ב דג"ה המסוד על
הערוה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גמ' וה' וס' ה' לומר
לאוסרה כ"ו. י"ב ע"י משה
לנמן ק"צ פ"ב מתי' קומה הל'
י"ג דג"ה ע"י מתי' השופט
כ"ו ובס"ב תנתי' אות יוסף
כאן: (ב) [תוס' ד"ה זי'
מתי' כי יוד' מתי' המאוסה
בע"ז הנמת וכו'. י"ב ע"ז
לקמן ק"ה ע"ב וכבר השיג
עליהם מיה' בזה רענן' פ'
שלא נ' יע"ש דף כס ע"א
כמה שטיף ליקטו דף רכח
ע"ב ע' תנתי' ח"י:

לעזי רש"י

יושרמ"א. גרון קרב.

מוסף רש"י

אלא להבחין בין שוגג
למזיד. שלא יוכל לומר
קצור הימי שמתח (לערך
ח: עדות שאי אתה
יכול להימנה. דרשומה
אמר (בבב"ש י: ורדשו
השופטים היטב והנה ע'
שקד וגוי' ועשימה על
כאשר זמם לעשות וגו',
עדות שמה יוכל לקיים בה
תורת האמת ה' עדות, וז'
לא לא (פסחים י:). אין זה
נכון. אין עדות זו מנוונה,
ולשמה תקרב נקט (ברב"ס
י: ובה אמת ניטן הדבר,
דמה"ל קרה נפקא ל'
בדיקות (זעיר ל'): שלא
דנו דיני קנסות. אולם
ומפנה ושלמים של עבד
שנתה תורה קצבה אמת
ליקד ולולא. ומתאר שלא
יעור בלשבת אבות לא דני
ובטלו דיני קנסות. כתיב
תגשלומי כפי שיהא קיים
אשר ישיעונו אלהים, דייק
מומתי' ומתוכי' כשם דבי,
כלתמי' כפתי' קנסותיו. ומ'
שאלו מתוך אלו דני דיני'
קנסות (ע"ז ח: ע"ש במ"י).

עין משפט
נר מצוה

יח א מתי' פ"ג מהלכות
סנהדרין הלכה ז:
יב ב מתי' פ"ג מהלכות
ערוה הלכה ה' פ"ג
ס' הלכה א:
ג א ע"ז פ"ג מה"צ:

היו בודקין פרק חמישי סנהדרין

תניהו ענין למלקות. וצנז"ש דרשע רשע ליכא למילף (מלעיל
דף י') כיון דרשע צדעים וזוממין כתיב ועדים וזוממין
גופייהו לא צדעי התראה: [וא' כתיב בי יוד'. מימה להתראה
צדעי הנדמת ב' מ"ל דמהני לא אחיז שכן ממונן פלט ולעיל [דף מ':
שמעו דבצני תמיהה]

אבל סקילה דחמורה אימא לא.

ככולה שמעתין הכא ולעיל
לא ילפי חייבי מיתות מהדדי ומימה
מונא לן דנסקלין ונשרפינן פטורים מן
התשלומין ללא יהיה אסון ברזל
כתיב (שמות כא):
באשה חבירה. ולא צדעי ר'
יוסי שימיר עכמו לעמו למימה
אי נמי חנר כאליו המיר עלמו:
לאוסרה ע'ל בועה שני באנו.
הוא מלי' למימר דליירי
שזינתה ולא ידעי מי הוא: **אי נמי**
שזינתה מקרובה. ול"ת אכתי מלי'
אמרי לפסולי צעדות זאלו דבה על
הערוה (ט) פסול לעדות ו"ל דל"כ הל"ל
פלוגי צא על נערה המאורסה:
כנאול

תנהו ענין למלקות דבי חזקיה תנא וכו'
יוד איש על רעהו דברו בערמה שהתרו
בו ועדיין הוא מזיד דבי רבי ישמעאל תנא
²המוציאים אותו מקושש עצים שהתרו בו
ועדיין הוא מקושש דבי רבי תנא ³על דבר
אשר ענה על עסקי דיבור וצריכא דאי כתב
רחמנא אחותיה הוה אמינא חייבי מלקות אין
חייבי מיתות לא כתב רחמנא כי יוד ואי
כתב רחמנא וכו' יוד הוה אמינא הני מילי
סיף דקיל אבל סקילה דחמורה אימא לא
צריכא ותרתי בנסקלין למה לי לר"ש לאתווי
נשרפינן לרבנן ⁶מילתא דאתיא בק"ו מרה
וכתב לה קרא ולכתוב רחמנא בנסקלין
וליתו הנך וליגמרו מיניה הכא נמי מילתא
דאתיא בקל וחומר מרה וכתב לה קרא:

התיר עצמו למיתה: מנא לן אמר רבא ואיתימא חזקיה אמר קרא ⁴יומת
המת ⁵עד שיתיר עצמו למיתה אמר רב חנן ⁶עדי נערה המאורסה
שהוזמן אין נהרגין מתוך שיכולים לומר לאוסרה על בעלה באנו (ט) והא אתרו

בה דלא אתרו בה ואי לא אתרו בה היכי מיקטלא ⁶באשה חבירה ואלויבא
דרבי יוסי בר' יהודה דתניא ⁷רבי יוסי ברבי יהודה אומר חבר אין צריך
התראה לפי שלא נתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד וכיון
דאינהו לא מיקטלי איהי היכי מיקטלא הויא לה עדות שאי אתה יכול
להזימה ⁸וככל עדות שאי אתה יכול להזימה לא שמה עדות הכי נמי
קאמר מתוך שאין נהרגין שיכולין לומר לאוסרה על בעלה באנו אף היא
אינה נהרגת דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה אלא באשה
חבירה דקיימא לן דמיקטלא אליבא דר' יוסי בר' יהודה היכי משכחת
לה כשזינתה וחזרה וזינתה והא יכולין לומר א' לאוסרה על בועלה שני
באנו שזינתה מבעול ראשון אי נמי שזינתה מקרובה מאי שנא נערה
מאורסה דנקט אפילו נשואה נמי אין אלא אפילו הא' דלא יתבא תותיה
יכולין לומר לאוסרה על בעלה באנו אמר רב ⁹חסדא אחד אומר בסיף
הרגו ואחד אומר ¹⁰בארירן הרגו אין זה נכון אחד אומר כליו שחורין ואחד
אומר כליו לבנים הרי זה נכון מיתיבי ⁵נכון שיהא נכון אחד אומר בסיף
הרגו ואחד אומר בארירן הרגו אחד אומר כליו שחורין ואחד אומר כליו
לבנים אין זה נכון תרגמה רב חסדא בסודר שחנקו בו דהיינו סייף
וארירן ת"ש אחד אומר סנדליו שחורין ואחד אומר סנדליו לבנים אין זה
נכון התם נמי כגון שבעט בו בסנדלו והרגו ת"ש ¹¹מעשה וברק בן זכאי
בעוקצי תאנה אמר רמי בר חמא כגון שעקץ תאנה בשבת דעלה קא
מיקטיל והא תניא אמרו לו תחת תאנה הרגו אלא אמר רמי בר חמא כגון
ששפדו בייחור של תאנה ת"ש אמר להן תאנה זו עוקציה דקין עוקציה גסין
תאנים שחורות תאנים לבנות אלא אמר רב יוסף מנן זכאי לותיב איניש
שאני בן זכאי דבדיקות כחוקיות משוי ליה מאן בן זכאי אילימא ¹²רבי יוחנן
בן זכאי מי הוה בסנהדרי והתניא ¹³כל שנותרו של רבי יוחנן בן זכאי
מאז ועשרים שנה ארבעים שנה עסק בפרקמטיא מ' שנה למד ארבעים
שנה לימד ותניא ¹⁴ארבעים שנה קודם חורבן הבית גלתה סנהדרי וישבה
לה בחנות ואמר ר' יצחק בר אבוודימי לומר שלא דנו דיני קנסות דיני קנסות
ס"ד אלא שלא דנו דיני נפשות ותנן ¹⁵משחרב בית המקדש התקין רבן
יוחנן בן זכאי אלא בן זכאי דעלמא הכי נמי מסתברא דאי ס"ד רבן יוחנן בן
זכאי קרי ליה ר' בן זכאי והתניא מעשה וברק רבן יוחנן בן זכאי בעוקצי תאנים
אלא תלמיד היושב לפני רבו הוה ואמר מילתא ומסתבר להו טעמיה:
וקבעוה

מעוקצה: תאינה. הפרי קרי תאינה: ששיפדו. לרון שפוד: תאינים שחורות תאינים לצנוט. לעל כרחק בתאינים עלמון אי אפשר
להרוג: כחוקיות משוי ליה. לצדוק ככל אשר יוכל כדי להכחיש וכי היכי דבדיקות מתכחשי דצדק אמר זה אומר במקום פלוגי
זה אומר במקום פלוגי דהיינו דבר אחר דהמקום לא הרגו הכי נמי דבדיקות: מי הוה בסנהדרין. צעשה כסוי לנין דיני
נפשות: ארבעים שנה. ראשונים עסק בפרקמטיא אמעטיים למד הארונים לימד ונעשה דיין ומורה הוראות: צנוט.
מקום היה צירושים וכן שמו: דיני קנסות סלקא דעסק. וכי לשתת הגוים וגרמת לדיני קנסות: אלא דיני נפשות. שאין דיני
נפשות בכל מקום אלא צדוק שפסהדרי נוהגת בלשכת הגזית שנאלמד (בבב"ס י') וקמת ועליה אל המקום למד המקום גורם וכיון
דחזו דנפשי רולמי ולא היו מספיקין לדון עמדתו וגלו משם: וטון משחרב בית המקדש וכו'. וכיון דרבן יוחנן בן זכאי היה קיים אחר חורבן
מנאל דלרצעים שזמתי האחרונים לא דנו נפשות דהא ארבעים קודם חורבן צנוט: ואמר מילתא. לפני דדיין רצומי ואיסתבר להו טעמיה:
וקבעוה

לבעול עוד העידו עליה הם העדים הראשונים שזינתה פעם שניה מן הבעול הראשון וכיון שעדות הראשונה זו אסורה על שתייהן עדות השניה אין יכולין לדחות ולומר לאוסרה באנו לא לבעול ולא לבעול לפיכך היא נהרגת שהיא חבירה והן
נהרגין שאין יכולין לאוסרה באנו שכבר אסורה היא מעדותן הראשונה על שניתן. אי נמי כשהעידו שזינתה עם אביה או עם חמה וכיוצא בהן מן הקרובין: כל המרבה בבדיקות משובה: אמר רב חסדא אחד בסוף הרגו ואחד אומר
בארירן הרגו אין זה נכון. כולומר הכחשה עדות. פי' ארירן כגון אומל. וי"א כמין גרון הוא. אבל א' אומר כליו לבנים וא' אומר כליו שחורים עדות קיימת והוא דלא אמיר ברי (לכס' ב'). והני מילי ככלי מלבוש אבל בכלים שהרגו בהן כגון סודר
שחנקו בו שהו אומר שחור הוא אומר לבן היה והא אומר שחור היה עדותן בטילה. שהו כמו סייף וארירן הוא. מ"ש מעשה וברק בן זכאי בעוקצי תאנים אומר רמי בר חמא כגון ששפדו שפדו מלשוך שפוד.
ופירושו ברייה בייחור ותנה זו שהו כגון סייף וארירן. פי' כרבלא צריפא. טלית לבן נק' כרבלתומעין ותרבי לן בורית ותסגי צריפא. איני והתניא אמר לן תאנה זו עוקציה גסיה וא עוקציה דקין תאינה לבנים וא שחורין. דפרו יוסף ואמר
וכי מנן זכאי נוקים ונותר. בן זכאי בדיקות כחוקיות משוי ליה נמצא הא דבן זכאי פליגא אדרב חסדא וקיייל כרב חסדא ואסיק:

(א) גלה דל"ל ברי לטו. (ב) נתי' מוסות פי' כתיבלא פי' כתיבלא פי' כתיבלא פי' כתיבלא